

Porfyr, por favor!

I samband med utställningen *Porfyr – den kungliga stenen* på Sven-Harrys konstmuseum i Stockholm publicerades en bok med samma namn, med en katalogdel över utställda föremål. Här berättas om äventyret med den kungligt understödda nödhjälpen till Älvdalen, de sanslösa lyxföremålen, den usla ekonomin och den mödosamma tillverkningen långt uppe i skogarna.

Det nya porfyrverket i Västäng, i drift till 1980-talet, kan fortfarande besökas. I Älvdalen finns också ett porfyrmuseum. Boken behandlar även empiristilen, föremål med kunglig proveniens, tillverkning, marknad och priser.

En text funderar på temat Porfyr – vem bryr sig? Porfyr, på 1700-talet lokalt kallad "koppustein" (sten med fläckar) bär på en rymd av korn, skiftningar och färger.

Bilderna av de högdragna föremålen i sin tids lyxestetik, visar också möjligheterna med materialet. Enklare bruksföremål, facett-slipade askar, mortlar, saltkar, knivskaft och smycken, är tidlöst vackra. Dagens konstnärer, formgivare och offentliga uppdragsgivare borde närma sig den fantastiska stenen.

TEXT **PETTER EKLUND**

Tips!

I SVT:s öppret arkiv finns en fascinerande journal-film om Nya porfyrverket i ålderdomlig drift 1938. Sök på porfyr.

FÄRGRIG STEN

Här är några av de föremål som visas på Sven-Harrys konstmuseum:

1. Urna, Älvdalens porfyrverk, omkring 1800.
2. Skålar med lock av röd Dysberg. Lock och knoppar av brännförgylld brons, cirka 1800.
3. Ljusstakar, sannolikt tingualet med nefelinkristaller, samt brons, cirka 1810.
4. Bordspendyl, sannolikt arkitekt-ritad, i Gammelklitt porfyr och brännförgylld brons, omkring 1800.

FOTO 1: GRETA LINDSTRÖM/NATIONALMUSEUM;
2-4: PER MYREHED